



DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

16/41-

20.06.2016

Forenkling av prisutjevningsordningen for melk - Fastsettelse av regelverk gjeldende fra 1. juli 2016 og fra 1. juli 2020 -

1. INNLEDNING

Landbruks- og matdepartementet sendte 29. januar 2016 ny forskrift om prisutjevningsordningen for melk ut på høring. Frist for innsending av høringsuttalelser ble satt til 11. mars 2016.

Hovedtrekkene i høringsforslaget ble lagt frem for Stortinget i vedlegg 5 til Prop. 133 S. (2015–2016) *Endringer i statsbudsjettet 2016 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppjøret 2016 m.m.)*. Innst. 412 S (2015–2016) ble behandlet 14. juni 2016.

Med bakgrunn i departementets forslag til endringer, høringsuttalelsene og Stortingets behandling, har Landbruks- og matdepartementet i dag fastsatt ny forskrift om prisutjevningsordningen. Forskriftens del I trer i kraft 1. juli 2016, mens forskriftens del II trer i kraft 1. juli 2020. Følgende endringer er gjort:

- Sette satsen for yoghurt og ferske oster til null for å styrke konkurransekraften til norsk produksjon
- Færre grupper i utjevningen av hovedmelkanvendelsen
- Færre grupper i biproduktutjevningen
- Nedskalering av innfraktordningen

- Utfasing av subsidieringen av merkevareeksporten fram mot 2020
- Tekniske justeringer i konkurransefremmende tiltak
- Forenklet administrasjon av ordningen

Endringene i ordningen implementeres på følgende måte:

- Endringene i innfraktordningen, administrasjonen og de tekniske justeringene av konkurransefremmende tiltak gjennomføres fra 1. juli 2016.
- Satsene i eksisterende utjevningsskematilpasser og harmoniseres i perioden 1. juli 2016 til 1. juli 2020.
- Ny utjevningsskema innføres fra 1. juli 2020. Inntil da beholdes gjeldende skema.

Endringene i innfraktordningen og satsene i pris- og biproduktgruppene har blitt fulgt opp av Landbruksdirektoratet gjennom endring av forskrift om satser i prisutjevningsskema for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør.

2. OM HØRINGEN AV FORSLAGET

Høringsbrevet av 29. januar 2016 ble sendt til 13 høringsinstanser og ble i tillegg publisert på departementets nettsider. Høringsfristen var satt til 11. mars 2016. Departementet har mottatt til sammen 13 hørings svar. Alle høringsuttalelsene er gjort tilgjengelige på departementets hjemmeside. I det videre brukes begrepet «høringsinstanser» om de instanser som departementet har mottatt innspill fra.

Aktørene i prisutjevningsskema er delt i sin oppfatning av endringene, blant annet om satsen for yoghurt og ferske oster skal settes til null, nedskalering av innfraktordningen og tekniske justeringer i konkurransefremmende tiltak. Flertallet er positive til forenklinger, men kritiske blant annet til felles prisgruppe for modnede oster til dagligvare- og industrimarkedet. Departementet vil nedenfor gå gjennom og kommentere sentrale innspill fra høringsinstansene og gi en kort redegjørelse for forskriftsendringene. Noen av høringsinstansene etterspør en mer helhetlig gjennomgang av de konkurransepolitiske virkemidlene i meierisektoren. Q-Meierienes har f.eks. et eget innspill knyttet til spesiell kapitalgodtgjørelse.

Departementet viser til at Stortinget har bedt regjeringen om å komme med en særskilt gjennomgang og vurdering av prisutjevningsskema for melk, der målet er å legge til rette for økt konkurranse. Departementet gjennomfører endringer i prisutjevningsskema for melk som er omtalt i dette brevet. Regjeringen vil også komme tilbake med en helhetlig gjennomgang av markedsordningen for melk i den kommende meldingen til Stortinget om jordbruksnæringen. De konkurransefremmende tiltakene i prisutjevningsskema skal evalueres i 2018.

3. DEPARTEMENTETS VURDERING AV HØRINGSINNSPILLENE

3.1 Færre pris- og biproduktgrupper

3.1.1 Høringsforslaget

I høringen foreslo departementet å redusere antallet pris- og biproduktgrupper i prisutjevningsordningen. Departementet foreslo at ny utjevningsskematise innføres fra og med 1. juli 2020. Inntil da beholdes gjeldende skematise. Gjeldende skematise har 12 prisgrupper og 6 biproduktgrupper. Departementet foreslo to alternativer for reduksjoner i disse gruppene:

- alternativ 1 med 7 prisgrupper og 4 biproduktgrupper
- alternativ 2 med 4 prisgrupper og 3 biproduktgrupper

Det vises til høringsnotatet for nærmere redegjørelse for forslagene.

3.1.2 Høringsinstansenes syn

Q-Meieriene, Normilk, Norges Bondelag og Orkla støtter det første alternativet. *Tine og Norsk Bonde- og Småbrukarlag* fremmer et mellomalternativ med 5 prisgrupper og 4 biproduktgrupper. Begrunnelsen for dette er å beholde egne industrigrupper for modnede oster og biprodukter for å sikre salget til norsk næringsmiddelindustri, uavhengig av om produktene omfattes av prisnedskrivning (PNS) i ordningen for råvarepriskompensasjon (RÅK). *Rørosmeieriet* støtter alternativ 2 og viser til at prisutjevningsordningen er viktig for å bevare og styrke norsk meieriproduksjon. Selskapet er enig i at noen prisgrupper kan fases ut av ordningen, og at en grovere inndeling vil gjøre prisutjevningsordningen mer robust. *Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund* påpeker også at det er viktig å beholde egen prisgruppe for ost til industri, for å opprettholde konkurransekraften til norsk industri som baserer seg på norsk råstoff.

Synnøve Finden har ingen bestemt oppfatning om antall utjevningsgrupper, og viser til at en reduksjon i antall grupper ikke representerer noen egentlig forenkling av prisutjevningsordningen, verken for aktørene eller for forvaltningen. Det påpekes videre at avgifter/tilskudd i prisutjevningsordningen er avgjørende for konkurransesituasjonen til RÅK-industrien. *Synnøve Finden og Virke* er kritiske til forslaget om å fjerne avgiften på kjernemelk. Disse ser denne avgiften som parallell til myseavgiften, og frykter at markedsregulator vil få tilgang til gratis råvare som kan brukes til å utkonkurrere andre aktører. *Synnøve Finden* mener alternativt at *Tine* må pålegges leveringsplikt av kjernemelk. *Rørosmeieriet* er positiv til at kjernemelk tas ut av prisutjevningsordningen. Dette vil kunne stimulere til økt bruk av kjernemelk, noe som på sikt vil gi en bedre ressursutnyttelse.

3.1.3 Departementets vurdering

Landbruks- og matdepartementets mener at en reduksjon i antall pris- og biproduktgrupper og antall markeder vil bidra til en enklere og mer oversiktlig ordning. Når man reduserer antall pris- og biproduktgrupper, ligger det i sakens natur at muligheten til å differensiere mellom produkter og markeder blir mindre. Departementet viser til at de to foreslåtte alternativene for ny utjevningsskematise var et uttrykk for spennvidden i de mulige endringene. Etter en helhetlig

vurdering, hvor høringsinstansenes syn er vektlagt, legger departementet opp til at prisutjevningsordningen skal bestå av 4 prisgrupper og 4 biproduktgrupper fra 1. juli 2020. Departementet følger opp innspillene i høringsrunden om å legge modnede oster industri i en egen industrigruppe, og ikke sammen med dagligvaremarkedet.

Prisgruppene vil fra 1. juli 2020 se slik ut:

- Sure og søte smakstilsatte flytende melkeprodukter og ferske oster – dagligvare
- Ikke smakstilsatte flytende melkeprodukter – dagligvare
- Modnede oster, mysoster og geitemelksprodukter – dagligvare
- Flytende produkter, ferske oster, modnede oster, mysoster og geitemelksprodukter i industrimarkedet, samt tørrmelks- og kaseinprodukter i både industri- og dagligvaremarkedet

Det blir følgende 4 biproduktgrupper fra 1. juli 2020:

- Kremfløteprodukter omsatt i dagligvaremarkedet
- Smørprodukter omsatt i dagligvaremarkedet
- Smørprodukter og en rekke blandingsprodukter omsatt i industrimarkedet
- Mysoster omsatt i dagligvare- og industrimarkedet

Når det gjelder den delen av næringsmiddelindustrien som omfattes av ordningen for råvarepriskompensasjon, understreker departementet at Landbruksdirektoratet kontinuerlig overvåker konkurransesituasjonen til norsk RÅK-industri og de virkemidler som benyttes for å gi denne industrien råvarepriskompensasjon. Endringer i prisutjevningsordningen er en del av vurderingsgrunnlaget ved fastsettelse av nye tilskuddssatser i RÅK-ordningen.

Landbruks- og matdepartementet opprettholder forslaget i høringsbrevet om at avgiften på kjernemelk settes til 0 kr per liter fra 1. juli 2016 og at biproduktgruppe 6 for kjernemelk tas ut av prisutjevningsordningen fra 1. juli 2020. Departementet legger dermed til rette for en fornuftig og lønnsom bruk av et godt råstoff. Departementet forutsetter at uavhengige aktører skal kunne motta kjernemelk fra Tine på like vilkår som Tines egen industri. Per i dag har ikke markedsregulator forsyningsplikt på kjernemelk, men departementet vil vurdere å innføre dette dersom forutsetningen ikke følges opp.

De nye utjevningsmatrisene, som omtalt over, vil gjelde fra 1. juli 2020, jf. endringsforskriftens del II §§ 4 første ledd og 5 første ledd.

3.2 Avgiftene for yoghurt og ferske oster settes til null

3.2.1 Høringsforslaget

Landbruks- og matdepartementet foreslo i høringen å redusere avgiftene i prisgruppe 1 for yoghurt og prisgruppe 4 for ferske oster med 50 prosent fra 1. juli 2016, og videre ned til 0 kroner per liter anvendt melk fra 1. juli 2017.

3.2.2 Høringsinstansenes syn

Orkla og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund støtter dette forslaget. Norges Bondelag, Q-Meieriene, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine er også for, men ønsker

primært å fjerne hele avgiften allerede fra 1. juli 2016. *Rørosmeieriet* ønsker også å fjerne avgiften på yoghurt, og mener det vil styrke konkurransekraften til norsk industri.

Synnøve Finden og *Virke* er mot forslaget, og mener det vil få dramatiske konsekvenser for importen. Det pekes på at import gir mangfold i det norske markedet, og bidrar til at det totalt sett selges mer yoghurt. På den annen side mener de at importproduktene kan ta ut en høy pris i Norge. *Normilk* ber om at det vurderes en reduksjon i avgiften på yoghurt i stedet for at den blir helt fjernet, da dette vil svekke inntektene i prisutjevningsordningen. *Q-Meieriene* har i en senere uttalelse gått tilbake på støtten til å redusere disse avgiftene, og foreslår i stedet å beholde disse for å kunne finansiere en utvidelse av de særskilte konkurransefremmende tiltakene.

3.2.3 Departementets vurdering

Stortinget har uttrykt ønske om å styrke konkurransekraften for norsk melk raskest mulig, spesielt norsk produksjon av yoghurt og ferske oster, senest i Innst. 412 S (2015–2016):

Komiteen viser til Stortingets tidligere vedtak, og støtter at en begynner utfasingen av eksportsubsidier for ost, og at de frigjorte midlene benyttes til å styrke konkurransekraften for andre produkter.

Flertallet av de høringsinstansene som har uttalt seg om nedtrapping av avgiftene på yoghurt og ferske oster ønsker en raskere nedtrapping enn høringsforslaget la opp til.

På bakgrunn av dette har departementet etter en helhetsvurdering besluttet å sette avgiftene i prisgruppe 1 for yoghurt (sure, smakstilsatte flytende melkeprodukter) og prisgruppe 4 for ferske oster til null allerede fra 1. juli 2016. Dette finansieres i hovedsak gjennom nedskalering av innfraktordningen og oppstart på utfasing av eksportstøtten i ordningen.

3.3 Fraktordninger

3.3.1 Høringsforslaget

Departementet foreslo i høringen å nedskalere innfraktordningen slik at den blir noe mer på linje med andre fraktutjevningsordninger i jordbruket og dessuten kunne gi økte insentiver til effektiv frakt. Departementet foreslo tilnærmet samme prosentvise reduksjon i satsene, slik at samlet kostnadsinndekning ville bli redusert med om lag 5 øre per liter. Departementet foreslo også en endring i distribusjonstillegg for Nord-Norge og tillegget for skolemilk. Forslaget innebar at disse tilleggene ikke lenger skulle gå til alle flytende melkeprodukter, men begrenses til melkeprodukter i prisgruppe 2 og biproduktgruppe 1 for Nord-Norge, og prisgruppe 2 for skolemilk.

3.3.2 Høringsinstansenes syn

Konkurransetilsynet mener det er riktig å nedskalere innfraktordningen. Etter deres syn vil større egenandel kunne gi sterkere incentiv for meieriselskapene til å drive inntransporten mer kostnadseffektivt enn i dag. *Rørosmeieriet* er positiv til forslaget under forutsetning av at de frigitte midlene brukes til særskilte konkurransetiltak.

Q-Meieriene, Synnøve Finden, Normilk, Tine, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelsarbeiderforbund er mot den foreslåtte endringen. Dersom innfraktordningen skal nedskaleres, mener *Tine og Norges Bondelag* subsidiært at det er de lange fraktene som skal prioriteres. Dette for å sikre ordningens distriktsprofil. *Synnøve Finden* påpeker at felles finansiert frembringelse av råvaretilgang på ikke-diskriminerende vilkår for foredlingsleddet, er et avgjørende fundament for den norske modellen, og den bidrar til målsettingen om landbruk over hele landet.

Q-Meieriene er positiv til dagens ordning, som man mener bidrar til landbruk over hele landet. Prinsipielt sett vil en nedjustering av innfraktstøtten kunne gi incentiv til mer kostnadseffektiv inntransport. Men, da nedskalering vil gå utover målsettingen om å ha landbruk over hele landet, anbefaler *Q-Meieriene* at den likevel ikke gjennomføres.

Q-Meieriene, Tine og Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener det bør gjøres en bredere gjennomgang av innfraktordningen.

Rørosmeieriet savner en vurdering av distribusjonstilskudd til skolemelk og distribusjonstilskuddet til Nord-Norge. De foreslår videre et nytt distribusjonstillegg for flytende økologisk melk for å stimulere til økt anvendelse av økologisk melk.

3.3.3 Departementets vurdering

Landbruks- og matdepartementet opprettholder forslaget om å redusere kostnadsdekningen i innfraktordningen med om lag 5 øre per liter, men vil imøtekomme innspill i høringen ved å ta halvparten av reduksjonen som et likt kutt i øre (2,5 øre per liter) i alle innfraktsatser og den andre halvparten som en lik prosentvis reduksjon (7,5 prosent). Dette vil sikre en god distriktsprofil i reduksjonen.

En reduksjon i kostnadsdekningen i innfraktordningen øker isolert sett kostnadene i *Tine Råvare* med om lag 5 øre per liter, og hos *Q-Meieriene* med om lag 4 øre per liter. Dette vil isolert sett gi redusert melkepris til bonde. Departementet viser til Stortingets behandling av Prop. 133 S. (2015–2016) *Endringer i statsbudsjettet 2016 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2016 m.m.)* og vedtak om at målprisen på melk økes med 5 øre per liter uten at det regnes inntektseffekt av målprisøkningen. På denne måten vil melkeprodusentene samlet komme uendret ut av denne endringen i prisutjevningsordningen.

Departementet legger opp til at innfraktordningen utredes med sikte på å innføre en ny modell fra 1. juli 2017. Mulige alternativer kan enten være å opprette en nullsone for tilskudd eller beholde dagens system med en minimumssats. Departementet vil be Landbruksdirektoratet utrede dette og benytte en referansegruppe med aktører i bransjen.

Endringen av distribusjonstillegget for Nord-Norge og tillegget for skolemelk vil gjelde fra 1. juli 2016.

3.4 Konkurranserefremmende tiltak

3.4.1 Høringsforslaget

Landbruksdirektoratet (daværende Statens landbruksforvaltning) evaluerte de konkurranserefremmende tiltakene i 2012 på vegne av Landbruks- og matdepartementet, og det ble gjort endringer i 2013 som videreførte og styrket tiltakene. Disse tiltakene skal gjelde fram til neste evaluering i 2018.

Departementet foreslo i høringsnotatet å gjøre det særskilte distribusjonstilskuddet som Q-Meieriene i dag mottar selskapsnøytralt fra 1. juli 2016. Forslaget innebar å videreføre et tak på 100 mill. liter per aktør slik som Q-Meieriene har i dag. De foreslåtte endringene i prisgruppene medførte samtidig et behov for å presisere hvilke prisgrupper det særskilte distribusjonstilskuddet skal gå til. Det ble foreslått at tilskuddet kun skal omfatte prisgruppe 2 og biproduktgruppe 1.

3.4.2 Høringsinstansenes syn

Synnøve Finden mener at forslaget om å gjøre det særskilte distribusjonstilskuddet selskapsnøytralt ikke vil fremme konkurransen, siden ingen vil ønske å investere i slik produksjon før alle de konkurranserefremmende tiltakene er evaluert i 2018. *Q-Meieriene* har ingen synspunkter på selve forslaget, men understreker at tilskuddet må bestå så lenge prisutjevningsordningen består, og at tilskuddet burde indeksjusteres årlig. Det vises også til at det er nødvendig å gjøre endringer i spesiell kapitalgodtgjørelse, ettersom Tines bonusutbetalinger har økt betydelig. Gjeldende sats for spesiell kapitalgodtgjørelse gir stor underdekning for Q-Meieriene.

Konkurransetilsynet er enig i forslaget, og fremhever at allmenngjøring vil føre til mer like konkurransevilkår i meierimarkedet. *Rørosmeieriet* støtter forslaget, men ønsker at det skal være et tak på bevilgningene til tilskuddet.

Tine, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund er mot å gjøre det særskilte distribusjonstilskuddet selskapsnøytralt, og viser i hovedsak til at de konkurranserefremmende tiltakene skal evalueres i 2018. Subsidiært mener disse høringsinstansene at det må settes et tak på en slik ordning. *Norges Bondelag* mener også at de konkurransopolitiske tiltakene i prisutjevningsordningen burde vært flyttet ut av prisutjevningsordningen og i stedet finansiert over statsbudsjettet. Organisasjonen viser til at det er et politisk vedtak om økt konkurranse i melkesektoren, og da må myndighetene finansiere dette. *Norges Bondelag og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund* frykter også at en endring vil gi økt vertikal integrasjon i verdikjeden.

3.4.3 Departementets vurdering

Bakgrunnen for at det særskilte distribusjonstilskuddet ble innført i 2004 var forsyningsplikten som innebar at Q-Meieriene i praksis måtte ha egne leverandører. Dette medførte igjen at meieriet, for å få lave inntransportkostnader, ble plassert et stykke fra de viktigste markedene. Q-Meieriene fikk heller ikke delta i daværende Landbrukets

ferskvaredistribusjon, og måtte som følge av dette starte opp med egen distribusjon gjennom grossister.

Departementet har merket seg at det er ulike oppfatninger om det særskilte distribusjonstilskuddet, noe som også var tilfelle da tilskuddet i sin tid ble etablert. Departementet vil ta med seg innspillene inn i den varslede evalueringen som skal gjøres i 2018, og vil vurdere tilskuddet i sammenheng med de andre konkurransefremmende tiltakene. Departementet fastholder likevel forslaget om å gjøre det særskilte distribusjonstilskuddet selskapsnøytralt fra 1. juli 2016.

Fra 1. juli 2016 skal det særskilte distribusjonstilskuddet kun gå til distribusjon av produkter i prisgruppen for ikke-smakstilsatte flytende produkter og biproduktgruppen for kremfløteprodukter.

Departementet viser til at flere høringsinstanser har tatt til orde for å innføre et tak for ordningen. Spørsmålet om et tak har deretter vært behandlet av Stortinget i tilknytning til Prop. 133 S om jordbruksoppgjøret 2016. I Innst. 412 S (2015–2016) uttaler Næringskomiteen:

Komiteen ønsker at dagens sats på 50 øre per liter i distribusjonstilskudd videreføres til 2018, da ordningen skal evalueres. Det settes ikke noe maksimal grense for det totale volumet som kan gå inn under ordningen, men hvis dette overstiger 115 millioner liter totalt, begrenses tilskuddssatsen innenfor en samlet økonomisk ramme på 57,5 mill. kroner.

Departementet har etter dette endret bestemmelsen som regulerer det særskilte distribusjonstilskuddet i samsvar med denne henstillingen.

I § 8 tredje ledd første punktum er det gjennom bruken av begrepet "inntil" presisert at tilskuddet på 50 øre pr. liter er å regne som en maksimalsats. Denne satsen må i utgangspunktet betraktes som foreløpig, og vil således alltid kunne reduseres dersom den samlede økonomiske rammen for tilskuddet på 57,5 mill. kroner overskrides. For å sørge for det ikke utbetales tilskudd ut over rammen, vil det dermed kunne bli aktuelt å justere tidligere utbetalinger gjennom en egen avregning for dette tilskuddet etter periodens slutt. Dersom prognoser tyder på at rammen vil bli overskredet i løpet av perioden, vil Landbruksdirektoratet kunne redusere satsen tilsvarende, enten dette skjer ved inngangen til, eller i løpet av perioden, jf. direktoratets forskriftsfullmakt etter § 13 første ledd.

Ut over dette, er det i bestemmelsens annet punktum presisert at taket på 100 mill. liter per aktør skal gjelde innenfor satsperioden 1. juli t.o.m. 30. juni året etter.

Det vil bli stilt krav om særskilt revisorattestasjon etter utgangen av satsperioden fra de som mottar distribusjonstilskudd.

Overnevnte endringer vil gjelde fra 1. juli 2016. Ordningen skal evalueres i 2018.

3.5 Utfasing av eksportstøtte

3.5.1 Høringsforslaget

Landbruks- og matdepartementet foreslo i høringen at eksportstøtten til merkevareeksport i prisgruppe 12 fases ut i løpet av perioden 1. juli 2016 og frem mot full avvikling 1. juli 2020. Nedtrappingen skal foregå ved at tilskuddssatsen i prisgruppe 12 gradvis blir justert ned. Departementet ba høringsinstansene komme med innspill på om utfasingen burde skje jevnt eller ved en kraftigere reduksjon i starten.

3.5.2 Høringsinstansenes syn

Konkurransetilsynet støtter en utfasing av eksportstøtten, og påpeker at dette tilskuddet ikke har stimulert til konkurranse i det norske meierimarkedet. *Konkurransetilsynet* kan heller ikke se at tilskuddet på annen måte har kommet forbrukerne til gode, samtidig utgjør det en vesentlig utgiftspost i prisutjevningsordningen. *Tine, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag* er mot å sette ned satsen for merkevareeksporten for å redusere eksportsubsidiene. *Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund og Norges Bondelag* ønsker at hele perioden frem til 31. desember 2020 utnyttes før eksportstøtten fases ut. Subsidiært mener *Tine og Norsk Bonde- og Småbrukarlag* at satsen kan trappes ned 25 prosent første år og 25 prosent andre år. *Mondelez* påpeker at bortfall av eksporttilskudd for merkevarer vil svekke konkurransekraften til norske varer, og mener at et slikt bortfall må kompenseres med for eksempel økte satser gjennom prisnedskrivningsordningen.

3.5.3 Departementets vurdering

I forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 29 (2014-2015) *Globalisering og handel – Muligheter og utfordringer for Norge i handelspolitikken*, forutsatte Stortinget at eksportstøtten til jordbruksprodukter skal fases ut innen 2020, i tråd med ministerbeslutningen på WTOs ministermøte i Nairobi 19. desember 2015. Departementet merker seg innspillene fra høringsinstansene, og at det er ulike oppfatninger om hvordan eksportstøtten skal fases ut.

Som følge av at det er satt nye reduserte tak for eksportstøtten per produkt per år og for å bidra til å finansiere andre endringer i prisutjevningsordningen, finner departementet det hensiktsmessig å redusere 25 prosent i eksportstøtten fra 1. juli 2016 og 25 prosent fra 1. juli 2017, for deretter å beholde nivået på eksportstøtten frem til 1. juli 2020. Dette vil bidra til å overholde forpliktelser etter WTO-avtalen, og samtidig gi næringen forutsigbare rammevilkår. Ettersom øvrige endringer i prisutjevningsordningen gjennomføres fra 1. juli 2020, finner departementet det hensiktsmessig å fjerne prisgruppe 12 for merkevareeksport fra samme tidspunkt. Endringen fremgår av ny utjevningssmatrise i § 4 første ledd i endringsforskriftens del II, og trer i kraft 1. juli 2020.

Departementet viser til bestemmelsen om samlet utbetalt tilskudd per liter anvendt melk i prisgruppe 1-11 (§ 4 femte ledd siste punktum) som sikrer at det ikke kan utbetales høyere tilskudd enn det som er satsen for støtte til merkevareeksport. Som følge av at satsen i prisgruppe 12 reduseres, finner departementet det hensiktsmessig at denne bestemmelsen utgår fra 1. juli 2016.

3.6 Forenklet administrasjon av ordningen

3.6.1 Høringsforslag

Landbruks- og matdepartementet foreslo i høringen en lik frist for rapportering for alle aktørene på 15 dager, regnet fra siste dag i måneden det rapporteres for. Departementet foreslo videre at fristen for når avgifter til prisutjevningsordningen skal være innbetalt utvides til 60 dager, regnet fra siste dag i måneden det skal rapporteres for. Det ble vist til at en frist for når netto tilgodehavende tilskudd skal være utbetalt ikke er nødvendig. Departementet foreslo også å avvikle tilleggsavregningen.

3.6.2 Høringsinstansenes syn

Norges Bondelag støtter en forenkling i de administrative rutinene, og påpeker at de administrative kostnadene bør holdes så lave som mulig. *Tine* og *Norsk Bonde- og Småbrukarlag* er opptatt av at det bør være samsvar mellom frist for innrapportering og frist for utbetaling. *Normilk* er kritisk til å fjerne tidsfristen på 45 dager for utbetaling av tilskudd. Fjerning av tidsfristen utgjør en likviditetsbelastning, ettersom selskapet må gjøre opp for innkjøpt melk allerede etter 10 dager. *Normilk* ber derfor om at fristen for utbetaling settes til 10 dager etter rapportering. Det er ingen innspill på forslaget om å avvikle tilleggsavregningen.

3.6.3 Departementets vurdering

Landbruks- og matdepartementet påpeker at det er avgjørende for inn- og utbetalinger til prisutjevningsordningen at de månedlige rapporteringene fra meieriselskapene sendes innenfor fristen. Til nå har aktørene hatt ulik frist for når rapportering skal være sendt til Landbruksdirektoratet. Ettersom det ikke lenger er behov for ulike frister, har departementet fastsatt en lik frist på 15 dager, regnet fra siste dag i måneden det rapporteres for. Endringen vil gjelde fra 1. juli 2016, jf. forskriften § 9 andre ledd.

Departementet har merket seg innspillene om at det bør være samsvar mellom frist for innrapportering og frist for utbetaling fra prisutjevningsordningen. Bakgrunnen for at departementet foreslo å fjerne fristen for utbetaling, er Landbruksdirektoratets behov for å kontrollere og avstemme rapporteringen. Dersom Landbruksdirektoratet ikke mottar månedlig rapportering i tide eller det oppstår behov for ytterligere kontroll, så vil direktoratet ikke kunne overholde fristen for utbetaling. Det gir derfor liten mening å ha en frist for når netto tilgodehavende tilskudd skal være utbetalt. Departementet ser at det samme også vil gjelde for kontroll og avregning av netto avgifter, og at det derfor er hensiktsmessig også å fjerne fristen for når netto avgifter skal være innbetalt. Departementet vil derfor oppheve forskriftens regulering av fristene for utbetaling av tilskudd og innbetaling av avgifter i forskriften, da slike frister uansett følger av allmenne regler om oppgjør. Dette innebærer at fristen for innbetaling av skyldig månedlig nettobeløp i høringsforslaget utgår.

Landbruksdirektoratet vil etter dette sende ut faktura over netto skyldige avgifter med 14 dagers betalingsfrist (eller den fristen som til enhver tid benyttes i direktoratets regnskaps-system) etter at innrapporterte data er kontrollert og avregnet. På samme måte vil Landbruksdirektoratet utbetale tilskudd etter at innrapporterte data er kontrollert og avregnet. Av hensyn til likviditeten i prisutjevningsordningen er det viktig at vedtakene om inn- og utbetalinger i hovedsak skjer samlet og uten ugrunnet opphold, slik praksisen har vært frem til i dag.

Endringene, omtalt over vil gjelde fra 1. juli 2016, §§ 9 andre ledd og 10 andre ledd.

Høringsinstansene har ikke gitt innspill på forslaget om å fjerne tilleggsavregningen, og departementet opprettholder forslaget. Tilleggsavregningen utgår dermed fra 1. juli 2016.

3.7 Øvrige endringer

Nedenfor følger merknader til endringer i øvrige bestemmelser i prisutjevningsordningen for melk som ikke er omtalt i punktene foran. Endringene er likelydende med forslagene slik de ble omtalt i høringsnotatet.

Til § 3. Definisjoner

Definisjonen av flytende melkeprodukter i gjeldende første ledd bokstav c, endres fra og med 1. juli 2020. Fordi flytende og faste melkeprodukter kan inngå i samme pris- eller biproduktgruppe, som følge av endringene i utjevningstrisens, gjøres det en presisering i definisjonen. Endringen av definisjonen innebærer at dagens forståelse av flytende melkeprodukter videreføres. Etter endringen vil *flytende melkeprodukter* utgjøre alle melkeprodukter som plasseres i prisgruppe 2 eller i biproduktgruppe 1, samt flytende melkeprodukter plassert i prisgruppene 1, 3 eller 4.

I tillegg endres definisjon i gjeldende første ledd bokstav d, ved at kjernemelk utgår fra og med 1. juli 2020. Det vises til punkt 3.1.3 over.

Endringene fremgår av endringsforskriftens del II § 3.

Til § 4. Utjevning mellom hovedmelkanvendelser

I gjeldende fjerde og femte ledd gjøres en teknisk endring på vilkåret om tilknytning til Tine SA, slik at det blir i tråd med definisjonen av konsern i samvirkelova § 5. Dersom Tine SA ikke har slik bestemmende innflytelse over et annet meieriselskap, som nevnt i bestemmelsen, anses meieriselskapet å være berettiget eventuell reduksjon i avgiften eller økning i tilskuddet som nevnt i fjerde og femte ledd. Bestemmelsen innebærer ikke noen materiell endring fra tidligere.

Endringen gjøres gjeldende fra 1. juli 2016 og fremgår av endringsforskriftens del I § 4 fjerde og femte ledd.

Til § 6. Begrensninger i utbetaling til merkevareeksport

Det vises til utfasingen av eksportstøtten og at prisgruppen for merkevareeksport tas ut av ordningen, jf. punkt 3.5.3 over. I tråd med vurderingen oppheves bestemmelsen med virkning fra og med 1. juli 2020.

Endringen fremgår av endringsforskriften del II § 6.

Til § 9. Rapportering

Gjeldende første ledd endres, slik at den i større grad gir uttrykk for praksis i ordningen og hvilke data meieriselskapene skal rapportere inn. *Beregnet mengde melk bak produktene* tas ut av bestemmelsen og i stedet tas *lagerbeholdning* inn. I tillegg erstattes *oppgave* med *rapport*.

Gjeldende andre ledd videreføres som et nytt tredje ledd.

Endringene fremgår av endringsforskriften del I § 9 og gjøres gjeldende fra og med 1. juli 2016.

Til § 10. Avregning

Ordlyden i gjeldende første ledd endres i tråd med presiseringene i § 9 andre ledd, jf. også punkt 3.6.3 over, som stadfester meieriselskapenes ansvar for månedlig å rapportere inn nødvendige grunnlagsdata for beregning av tilskudd og avgifter etter §§ 4 og 5, samt § 8 dersom meieriselskapet søker om frakttillegg.

Ordlyden i gjeldende andre ledd om justering av feilutbetalinger endres. Gjeldende bestemmelse viser til at feil i avregningen skal rettes ved justering av senere ordinære avregninger eller på annen hensiktsmessig måte. Som omtalt i høringsnotatet er hensikten med endringen å klargjøre hva som ligger i begrepet *hensiktsmessig*, slik at bestemmelsen får et klarere innhold. Feilutbetalinger og korrigeringer rettes ved justering av senere avregninger eller som egen avregning. Rent juridisk skjer justering i avregningene i form av krav om etterbetaling av avgift eller ekstra utbetaling av tilskudd, ved krav om tilbakebetaling av tilskudd eller ved motregning i senere tilskuddsutbetaling eller avgiftsinnkreving.

Bestemmelsen i gjeldende første ledd om Landbruksdirektoratets kompetanse til å fastsette omregningsfaktorer, blir et nytt tredje ledd.

I gjeldende tredje ledd gjøres henvisningen til § 9 annet ledd om til § 9 tredje ledd, i tråd med det som er bestemt over. Bestemmelsen blir et nytt fjerde ledd.

Gjeldende fjerde ledd oppheves, som foreslått i høringsnotatet, da det ikke lenger er behov for særskilte avregningsrutiner for melkeprodusenter som selv foredler melk til flytende melkeprodukter som avviker fra det som følger av denne paragrafen.

Endringene fremgår av endringsforskriften del I § 10 og gjøres gjeldende fra og med 1. juli 2016.

Med hilsen

Viil Søyland (e.f.)
avdelingsdirektør

Nils Øyvind Bergset
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

Landbruksdirektoratet

Postboks 8140 Dep

0033 OSLO

Adresseliste

Cheeseco				
COOP Norge SA	Postboks 1173 Sentrum	OSLO	0107	
Hovedorganisasjonen Virke				
Lillehammer Ysteri				
Mondelez Norge				
NHO Mat og Drikke	Postboks 5250 Majorstuen	OSLO	0305	
Norges Bondelag	Postboks 9354 Grønland	Oslo	0135	
Normilk				
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	Akersgata 41	OSLO	0158	
Q-meieriene AS	Postboks 7360	BERGE N	5020	
Rørosmeieriet AS	Sollihagaen 2	RØRO S	7374	
Synnøve Finden Meierier	Pb 5924 Majorstuen	OSLO	0308	
TINE SA	Postboks 25	OSLO	0051	